

ثنویت و ازدواج با محارم در دین زرتشتی؛ اتهام یا حقیقت

۱. محمد کاپله: گروه تاریخ و باستان شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۲. ابولقاسم اسماعیل پور مطلق: گروه فرهنگ و زبانهای باستانی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران
۳. رضا شعبانی صمغ آبادی: گروه تاریخ و باستان شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

* ایمیل نویسنده مسئول: Esmailpour2@yahoo.com

چکیده

اعراب پس از تسلط بر ایرانیان و مهاجرت آنان به دستور خلیفه دوم عمر به ایران و مشاهده تفاوت‌های فرهنگ شهرنشینی ایرانیان و مقایسه با فرهنگ صحرا گردی خودشان، احساس حقارت نمودند و با آغاز حکومت عباسیان که سرآغاز دوران عصر طلایی خلافت عربی بود، اعراب ساکن در ایران با ازدواج نمودن با ایرانیان و تغییر نام و تغییر لباس به ایرانی گرای روی آوردند و با به کارگیری نویسندگان و عالمان دینی آن زمان، اقدام به تحریف تاریخ و ادبیات و فرهنگ ایرانی نموده و با فرار رو به جلو، خصایل زشت و غیرانسانی خود را به ایرانیان نسبت دادند، مانند اعتقاد به دو خدای خالق ویا ازدواج با خواهر و مادر! و حال آن که طبق گفته قرآن کریم، این اعراب بودند که حتی در زمان پیامبر اسلام و در شهر مدینه چنین کارهایی را مرتکب می‌شدند که بعدها از آن منع شدند ولی همچنان در شهرهای مفتوحه به این عمل شنیع ادامه می‌دادند. متأسفانه در این میان، کتب سراسر کذب نویسندگان خلافت اسلامی ماندگار شد و بن مایه نویسندگان بعدی بویژه محققین اروپایی همچون آرتور کریستین سن گردید و این نسبت‌های ناروا را به زرتشتیان و دین اشورزرتشت دادند، در صورتی که ازدواج با محارم مخصوص اعراب بوده است.

کلیدواژگان: زرتشتیان، ازدواج، اعراب، قرآن، ایرانیان

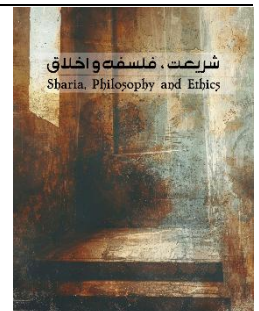
شیوه استناددهی: کاپله، محمد، اسماعیل پور مطلق، ابولقاسم، و شعبانی صمغ آبادی، رضا. (۱۴۰۴). ثنویت و ازدواج با محارم در دین زرتشتی؛ اتهام یا حقیقت. *فلسفه و اخلاق*، ۳(۳)، ۱-۲۴.

تاریخ ارسال: ۸ مرداد ۱۴۰۴

تاریخ بازنگری: ۱۲ آبان ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: ۱۹ آبان ۱۴۰۴

تاریخ چاپ: ۱۰ آذر ۱۴۰۴

© ۱۴۰۴ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

Dualism and Consanguineous Marriage in the Zoroastrian Religion: Accusation or Reality

1. Mohammad Kapelle: Department of History and Archaeology, SR.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran
2. Abolghasem Esmailpour Motlagh*: Department of Ancient Culture and Languages, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran
3. Reza Shabani Samghabadi: Department of History and Archaeology, SR.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran

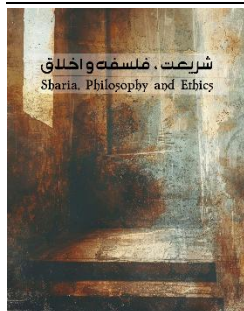
*Corresponding Author's Email: Esmailpour2@yahoo.com

Abstract

Following the Arabs' domination over the Iranians and their migration to Iran under the order of the second Caliph, Umar (634–644 CE), they observed the differences between the urbanized culture of the Iranians and their own nomadic desert culture. This comparison generated a sense of inferiority among them. With the establishment of the Abbasid rule (750–1258 CE), which marked the beginning of the Golden Age of the Arab Caliphate, Arabs residing in Iran increasingly adopted Iranian cultural patterns by marrying Iranians, changing their names, and adopting Iranian clothing. By employing writers and religious scholars of the time, they undertook efforts to distort Iranian history, literature, and culture. In a defensive strategy, they attributed their own immoral and inhumane practices to Iranians, such as the belief in two creator gods or marriage with close relatives, including sisters and mothers. However, according to the Qur'an (7th century CE), it was the Arabs themselves who engaged in such practices even during the time of the Prophet Muhammad (570–632 CE) in the city of Medina, practices which were later prohibited, although they reportedly continued in conquered cities thereafter. Unfortunately, the fabricated and unreliable accounts of authors affiliated with the Islamic Caliphate persisted and became foundational sources for later writers, especially European scholars such as Arthur Christensen (1875–1945), who attributed these allegations to Zoroastrians and the religion of Zarathustra. In reality, it is argued that consanguineous marriage was a practice associated with Arabs rather than with Zoroastrians.

Keywords: Zoroastrians, marriage, Arabs, Qur'an, Iranians

How to cite: Kapelle, M., Esmailpour Motlagh, A., & Shabani Samghabadi, R. (2025). Dualism and Consanguineous Marriage in the Zoroastrian Religion: Accusation or Reality. *Sharia, Philosophy and Ethics*, 3(3), 1-24.

Submit Date: 30 July 2025

Revise Date: 03 November 2025

Accept Date: 10 November 2025

Publish Date: 01 December 2025

© 2025 the authors. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

Extended Abstract

The historical and theological discourse surrounding Zoroastrianism has long been shaped by competing narratives, many of which emerged in the context of political conquest, religious transformation, and cultural rivalry. Following the Arab conquest of Iran in the seventh century CE, the encounter between Arab-Muslim conquerors and the deeply rooted Iranian civilization generated a complex interplay of admiration, assimilation, and ideological contestation. The conquered society possessed an advanced urban culture, sophisticated administrative systems, and a well-developed religious and philosophical tradition centered on the teachings of Zarathustra. As documented in historical accounts, Arab settlers gradually adopted elements of Iranian culture, including language, clothing, and marital integration, yet this process was accompanied by efforts to reinterpret and sometimes discredit pre-Islamic Iranian religious traditions. The persistence of allegations against Zoroastrianism—particularly claims of dualism understood as belief in two independent creator gods and accusations of consanguineous marriage—must therefore be examined within broader historical processes involving political legitimacy, religious competition, and historiographical construction. The present study, based on critical textual and historical analysis, investigates the origins, validity, and implications of these allegations and explores whether they represent factual religious practices or retrospective ideological constructions. This inquiry draws upon theological texts, historical chronicles, and orientalist scholarship to evaluate the extent to which accusations against Zoroastrianism were shaped by interpretive bias, linguistic misunderstanding, and historical polemics, as documented in primary and secondary sources. One of the central accusations directed at Zoroastrianism concerns the claim that it represents a fundamentally dualistic religion in which two independent divine entities—often identified as Ahura Mazda and Angra Mainyu—exist as coequal creators. However, close examination of Zoroastrian theological texts suggests that this interpretation reflects a misunderstanding of symbolic and ethical dualism rather than metaphysical dualism. Zoroastrian teachings emphasize the primacy of Ahura Mazda as the supreme and singular creator, representing truth, wisdom, and moral order, while negative forces such as Angra Mainyu represent destructive tendencies arising within human moral consciousness rather than independent ontological entities. This ethical dualism parallels moral frameworks present in many religious traditions, including the distinction between divine guidance and human moral failure. Moreover, historical Islamic scholarship itself acknowledged the monotheistic character of Zoroastrians, as reflected in their classification as “People of the Book” and their inclusion among protected religious communities. Interpretations that equate Zoroastrian dualism with theological polytheism often derive from later polemical traditions or linguistic misinterpretations rather than from doctrinal sources themselves. Even modern critiques relying on literary or historical interpretation, such as discussions of symbolic “fire worship,” must be contextualized within the symbolic function of fire as a representation of divine wisdom rather than an object of literal worship, a distinction emphasized in philosophical and theological analyses of Zoroastrian ritual symbolism (1).

Another major accusation concerns the claim that Zoroastrians practiced consanguineous marriage, including marriage between immediate family members such as siblings or parents and children. This allegation has frequently been attributed to references in later Pahlavi texts and interpreted by both Islamic chroniclers and European orientalists as evidence of institutionalized incestuous practices. However, historical evidence suggests that such claims are highly contested and often rooted in linguistic ambiguity and interpretive distortion. For example, the Pahlavi term often cited in this context has been interpreted by some scholars as referring to “marriage within one’s community” rather than “marriage within one’s immediate family.” Historical sources explicitly deny that Zarathustra himself prescribed such practices, and medieval Islamic historians recorded statements indicating that such forms of marriage were not practiced among Zoroastrians (3). Furthermore, accounts from early Islamic conquests describe Arab practices involving multiple forms of

marital arrangements, including temporary marriage, marriage by inheritance, and forms of union later prohibited under Islamic law, suggesting that accusations directed at Zoroastrians may have reflected projection rather than documentation (2). These historical realities complicate simplistic interpretations and highlight the importance of examining accusations within their sociopolitical context.

The historical context of Arab expansion into Iran also played a significant role in shaping narratives about Zoroastrian practices. During the early Islamic conquests, Arab armies encountered Iranian societies with deeply established ethical, familial, and social norms. In several documented cases, Iranian populations resisted violations of their social and familial integrity, including attempts by conquering forces to appropriate women as war captives, sometimes resulting in violent conflict and collective resistance. Such accounts demonstrate the importance of familial honor and social structure in Iranian culture and challenge the notion that incestuous practices were socially normalized or religiously mandated. Historical chronicles documenting these encounters highlight tensions between conquering forces and local populations and illustrate how narratives about moral inferiority or deviance may have been employed to justify conquest or reinforce cultural hierarchies (6). Additionally, Islamic legal reforms introduced explicit prohibitions against certain forms of marriage that had previously existed in Arabian society, indicating that accusations of consanguineous marriage must be examined in light of broader regional marital practices and evolving religious norms (4).

The role of orientalist scholarship in perpetuating allegations against Zoroastrianism must also be critically examined. European scholars working in the nineteenth and early twentieth centuries often relied on fragmentary manuscripts, translated texts, and secondary sources influenced by earlier Islamic historiography. In some cases, these scholars acknowledged the absence of explicit references to consanguineous marriage in surviving Zoroastrian scriptures while nevertheless speculating that such practices may have existed in lost or hypothetical texts. Such reasoning reflects methodological limitations and interpretive assumptions characteristic of early orientalist scholarship, which frequently sought to reconstruct ancient religions through incomplete evidence. Prominent scholars such as Arthur Christensen argued that references to consanguineous marriage in later religious texts represented authentic historical practices, yet these claims were based on inferential reasoning rather than direct textual evidence (7). The persistence of these interpretations illustrates how scholarly authority and historiographical tradition can shape perceptions of religious traditions long after the original evidence has been contested or reinterpreted.

The reinterpretation of key linguistic and textual terms has further contributed to misunderstandings of Zoroastrian doctrine and social practice. Linguistic analysis suggests that terms interpreted as referring to incestuous marriage may instead denote kinship solidarity, communal identity, or intra-community marriage rather than immediate familial unions. Such distinctions are critical in understanding the social and ethical framework of ancient Iranian society, where kinship terminology often carried symbolic or cultural meanings distinct from modern biological definitions. Misinterpretation of these terms by translators unfamiliar with regional linguistic nuances contributed to the propagation of inaccurate claims, which were subsequently incorporated into historical narratives and scholarly discourse. The cumulative effect of linguistic ambiguity, historiographical bias, and religious polemic created a distorted representation of Zoroastrianism that obscured its ethical and theological foundations. By examining these interpretive processes, the present study highlights the importance of methodological rigor, linguistic precision, and contextual analysis in reconstructing historical religious traditions.

In conclusion, the accusations of theological dualism and consanguineous marriage in Zoroastrianism must be understood within a broader framework of historical conflict, linguistic interpretation, and ideological contestation. The available evidence suggests that many of these allegations originated in polemical contexts shaped by conquest, religious rivalry, and historiographical tradition rather than by verifiable doctrinal or social practices. Zoroastrian theology emphasizes moral responsibility, ethical dualism, and devotion to a

single supreme creator, while historical and linguistic analysis challenges claims that incestuous marriage was an institutionalized or doctrinally mandated practice. The persistence of these allegations illustrates how historical narratives can be shaped by power, interpretation, and cultural memory, underscoring the need for critical and interdisciplinary approaches in the study of ancient religions.

بیشترین اتفاقات تاریخی تاثیرگذار تمدن جهانی، در منطقه خاورمیانه رخ داده است و مستشرقین غربی در دوران مختلف با اهداف وانگیزه‌های گوناگونی بنابر درخواست میسیونرهای مذهبی و یا نویسندگان تواریخ امپراتوری‌ها و جنگ‌ها و یا دولت‌های استعماری و کمپانی‌های تجاری اقتصادی و یا رهبران ملل و کشورهای نوظهور ولی بی‌هویت پس از جنگ‌های جهانی، در مورد موضوعاتی که برای آنان جذابیت داشت، به بررسی‌های وسیعی در زمینه‌های تاریخی، عقاید وادیان و جامعه و مردم شناسی، زبان شناسی و با کشف نفت، کانی شناسی و تحقیق در مورد مکان‌های جغرافیایی و گویش‌های محلی و جعل تاریخ و تحریف فرهنگی منطقه پیدایش تمدن بشری بویژه باشندگان فلات قاره ایران بزرگ پرداختند.

مجدد و عظمت فرهنگ و تمدن تاریخی و ماقبل تاریخی ایرانیان و موقعیت راهبردی و گستردگی جغرافیای طبیعی ایران و همچنین کشف معادن نفت و گاز در منطقه، باعث اعزام عوامل مزدبسرسلطه جویان و گردانندگان پشت پرده جهانی، با عناوین ظاهر فریبی همچون سیاح و میسیونرهای مذهبی و دکتر زبان‌شناس و پروفیسور شرق‌شناس و ژنرال کارکشته! به این کشور شد و بعلت حاکمیت رژیم‌های استبدادی در ایران، آنان این فرصت را یافتند که علیرغم اکتشافات غیر علمی و انتقال اشیا منقول و شکستن و خرد کردن اشیا غیر منقول برای سهولت در حمل و بارگیری و زینت بخشی به موزه‌های خودشان، با سرقت‌های ادبی و ادعای تصحیح و ترجمه کتب پهلوی و اختلاط موضوعات عرفی با تاریخی بر اساس شنیداری و ملاحظات دینی و سیاسی، در تمامی جهات دست اندازی کنند و مطالبی را بگویند خلاف واقعیت و حقیقت مانند ثنویت و ازدواج با محارم ایرانیان در زمان گذشته!!! حال چرا گذشته ایرانیان بررسی می‌شود؟ چون که برای تخریب یک تمدن بایستی الگوهای ارزشی آن جامعه را بی اعتبار و تخریب نمود!

تحلیل و بررسی

در قرون پس از فروپاشی ساسانیان، اتهامات زیادی به دین زرتشتی وارد شد مانند: آتش پرستی، ازدواج با محارم، ثنویت دینی که اساساً از بیخ و بُن دروغ و یا مغرضانه و یا ناآگاهانه است زیرا در رابطه با «آتش» در سراسر گات‌های اشوزرتشت فقط هشت بار (یسنا ۴۳ بندهای ۴ و ۹ و یسنا ۴۶ بند ۷ و یسنا ۴۷ بند ۶ و یسنا ۳۱ بند ۳ آتش حکمت و آتش منش نیک و یسنا ۳۱ بند ۱۹ و یسنا ۳۴ بند ۴ و یسنا ۵۱ بند ۹ آتش حکمت) واژه‌ی آتش به میان آمده است که شش مورد آن در ارتباط مستقیم با آتش معنوی و حکمت الهی است و مورد هفتم نماز کردن و ستایش آتش حکمت است و در مورد هشتم (یسنا ۴۶ بند ۷) اشوزرتشت از آتش منش اهورا مزدا، انتظار گسترش دین واقعی را دارد و این دو (آتش حکمت و آتش منش نیک) را پشتیبان خود و انسان می‌شمارد و در این هشت مورد، آتش حکمت همراه با منش و خرد پاک است که نور آن، مظهر حکمت و بینش و در آتش متجلی می‌شود و قبله‌ی آنان می‌گردد همانند بیت المقدس و بیت الله الحرام. فردوسی می‌فرماید:

نگویی که آتش پرستان بُدند پرستنده‌ی پاک یزدان بُدند

معلم شهید استاد مرتضی مطهری در کتاب *خدمات متقابل اسلام و ایران*، برای اثبات آتش پرستی زرتشتیان و انتقاد از این آیین، به استناد واژه‌ی «پرستش» در اشعار «دقیقی»، اشعار وی را دست آویز قرار داده و می‌فرماید: آنجا که پیام فرشته را به زرتشت نقل می‌کند،

پیامی بر از من به گشتاسب شاه	بگو کای خداوند دیهیم و گاه
سپردم به تو کار هر «آذری»	کجا زان بینی به هر کشوری
نکوشند در کشتن آذران	به آب لطیف به خاک گران
بفرمای با موبدان و ردان	بدان پاکیزه دل هر بدان

مغان را ببندند و کوشش کنند همه آذران را «پرستش» کنند

و فردوسی نیز در تعبیّرات خود از همین سنت زرتشتی پیروی کرده و در بسیاری از موارد کلمه «پرستش» به کار برده است، فردوسی در افسانه معروف کشف آتش می گوید:

بگفتا فروغی است این ایزدی پرستید باید اگر بخردی (1)

شهید مطهری در ادامه می گوید: فردوسی تحت تأثیر تعبیّراتی که پس از اسلام در دفاع از تعظیم و تقدیس آتش پیدا شده است، در برخی از اشعار دیگر خود، دفاع های آنها (زرتشتیان) را منعکس می کند و مدّعی است که آتش برای آنها قبله و محراب بود نه معبود و در داستان رفتن کی کاوس و کی خسرو به آتشکده ی آذر گشسب (آتشکده شاهان و ارتشیان) چنین می گوید:

به یک هفته پیش یزدان بُدند مپندار کاتش پرستان بُدند

که آتش، بدانگاه محراب بود پرستنده را دیده پر آب بود (1)

معلم شهید بدون توجّه به معنای پرستش و تفاوت آن با ستایش، زرتشتیان را متّهم به آتش پرستی، بجای خدا پرستی و ستایش پروردگار کرده و حال آنکه معنای حقیقی پرستش، مراقبت کردن است که اگر از آتش، پرستاری (مراقبت) نشود، خاموش می شود همچنانکه بیمار نیازمند پرستار است پس باید آتش را پرستاری، آب را یاری، و خاک را نگهداری کرد ولی پروردگار جهان، قائم به ذات و نیازی به پرستش و حتّی ستایش ندارد بلکه خداوند را باید شناخت، و در حدیث قدسی نیز می فرماید: (کنت کتراً مخفیاً فاحبیباً ان اُعرف، فخلقتُ الخلق لکی عُرْف، گنج پنهانی بودم، دوست داشتم شناخته شوم، سپس مردم را آفریدم تا شناخته شوم). گویا شهید مرتضی مطهری از آیات مکرّر قرآن (بقره: ۳۴ و ۳۵ و حج: ۴۲ و اعراف: ۱۲ و ۱۳) و همچنین از سیره ی پیامبر گرامی اسلام که معجوس را موحد و اهل کتاب می خوانند و در زمان حیات مبارک آنحضرت، زرتشتیان سواحل جنوبی خلیج فارس و یمن اعم از ایرانی و عرب در دین زرتشتی خود باقی مانده و مشمول اهل ذمه و پرداخت جزیه شدند، غافل مانده اند و یا فراموش کرده اند و یا از تاریخ ایران و اسلام بی خبرند! و جای تأمل و پرسش است که چرا آیات قرآن کریم و سیره نبوی و تاریخ، هر سه باهم از جانب ایشان نادیده گرفته می شود؟ اکثر مردم ایران بدون داشتن اعتقادات باطنی و آگاهی از متون قرآن و تاریخ اسلام، گرایشات ظاهری شدیدی به اسلام از خود نشان می دهند، این نحو اسلام زدگی ایرانیان، منشاء روانی دارد زیرا همچنانکه ایرانیانی که انقلاب سال ۱۳۵۷ را بوجود آوردند و شرکت در کلیه ی اعتصابات و راهپیمائی ها را از افتخارات خود می شمردند و در گزینش های استخدامی، خود را از دوران کودکی مخالف شاه و نظام شاهنشاهی معرفی می کردند، بفاصله ی کمتر از سی سال بعد از سقوط شاه، بعّلت بروز جنگ ویرانگر هشت ساله و تحمّل انواع تحریمهای گوناگون جهانی و گرانی و تورّم و کمبود، بغیر از مسئولان و وابستگان حکومتی، همگی مُنکرِ شرکت در انقلاب می شوند و در نهان و آشکار فریاد روح شاد رضا شاه سر می دهند و انقلابیون را نفرین میکنند! همانگونه نیز در دوران حسرت^۱، نسل بعدی ایرانیانی که اسلام را از پدرانشان به ارث برده بودند، زمانیکه متوجّه غفلتهای نیاکان خود شدند و از طرفی نیز بعّلت مهدورالدم شناخته شدن، توان خروج از دین موروّثی را نداشتند، برای توجیه تغییر دین و پذیرش اسلام و فرار از ننگ تسلیم پدرانشان در برابر تازیان، با فرار رو به جلو،

با سبک شمردن تقدیس عناصر اربعه یا همان آخشیحهای چهارگانه و همچنین دیگر آداب آیین زرتشتی، موبدان زرتشتی را مقصّر معرفی کرده که پدران ما برای گریز از دین آتش پرستان (هیربدان) و رهایی از مظالم موبدان، اسلام را پذیرفتند و با این جمع بندی واژه ی آتش پرستان، آب به آسیاب دشمن ریختند که متأسفانه به مرور زمان غافل از اینکه واژه ی آتش پرست، عنوان حرفه و کار اختصاصی یکی از هیربدان بوده و هست و هر

^۱ از زمان خلافت «مهدی» خلیفه ی سوم عباسی، تقریباً سرآغاز دوران «حسرت» ایرانیان است.

آتشکده‌ای فقط یک نفر به پرستاری از آتش اشتغال دارد، بعموم مردم اطلاق شد و از طرفی موبدان زرتشتی توسط انوشیروان از صحنه‌ی سیاسی کنار زده شده بودند و همین امر باعث سست شدن پایه‌های حکومت ساسانیان گردید.

یکی دیگر از اتهامات بی پایه و اساس، تهمت ثنویت (دوخدایی) در دین زرتشتی است. ثنویت دینی (دو خدایی) را نباید با دوگانه نگری فلسفی و اخلاقی که فقط در وجود انسان موجود است، درهم آمیخت. اگر در ثنویت دینی، منظور، معتقد بودن به دوخدای مستقل یعنی دو مبداء برای خلقت است؟ اینچنین دینی در طول تاریخ ادیان، ویا حداقل در ایران رواج نداشته بلکه اتهامی بوده از سوی متولیان دین حکومتی خلفای بنی‌امیه و بنی‌عباس برای سرگرم نمودن مردم با مباحث کلامی، ولی در دوگانه نگری فلسفی و اخلاقی، سخن برسر بنیادهای جهان هستی است زیرا انسان در سیاره‌ای تک ستاره‌ای زندگی می‌کند که همواره شب و روز را بدنبال یکدیگر داشته و در نتیجه همه چیز را دو وجهی دیده است که در مقابل روشنایی، تاریکی قرار دارد و برهمین مبنا، باور نموده که چیزی بیرون از دو حالت سپیدی و سیاهی، وجود ندارد و پندار و گفتار و کردار انسان نیز، خوب ویا بد است که هیچ یک از آنها هم نه تنها به خدا مربوط نیست بلکه این خود انسان است که فاعل آنست.

از نظر اشوزرتشت، خداوند فقط آفریدگارخیر مطلق و راستی و پاکی است زیرا خود می‌فرماید: ای مزدا، هنگامیکه تو را با نیروی خرد و اندیشه‌ی ژرف (سپنته مینه؛ خردپاک؛ امروزه = عقل سلیم) جستجو کردم ویا دیده‌ی دل (دیده‌ی دل یا چشم دل یعنی «بصیرت، معرفت». و انواع چشم و گوش وجود دارد، مانند گوش دل و چشم عقل، چشم دل، چشم سر، که گاو هم چشم سردارد و عیسی (ع) فرموده: من به این دنیا آمده‌ام تا کسانی که باطناً کورند، چشمانشان را باز کنم و به کسانی که خیال می‌کنند بینا هستند، نشان بدهم که کورند. یوحنا ۳/۹) بتو نگریستم دریافتم که تویی سرآغاز و سرانجام = اوّل و آخر همه چیز. تویی سرچشمه‌ی خرد و اندیشه. و تویی آفریننده‌ی راستی و پاکی. و تویی داور نیک همه‌ی کردار مردمان جهان (یسنا ۳۱ بند ۸).

معنای ثنویت ویا دوگانه گرایی در دین اشوزرتشت، تناقض روح با جسم؛ یا عقل با هواهای نفسانی؛ یا فکر و ذهن خوب با فکر و ذهن بد است و در اساس هر دین و آیینی حتی اسلام، به این دوگانه نگری اشاراتی شده است مانند خیر خداوند رحمان و رحیم و شرّ شیطان لعین و رجیم، ویا در قرآن کریم می‌فرماید (فاطر ۲۰/۳۵ و ۲۱: وَلَا الظُّلُمَاتِ وَلَا النُّورُ = روشنایی با تاریکی برابر نیست، لَا الضُّلَّ وَلَا الْحُرُورُ = سایه با آفتاب یکی نیست) ویا خلقت تمثیلی انسان از ترکیب گلی متعفن با روح خدا و دیگر آیات شریفه.

در همه‌ی امور، نگرشی دوگانه نسبت به موضوعات وجود دارد که به منشاء آن موضوع برمی گردد مانند فکر خوب و فکر بد، روشنایی و تاریکی، خوشی و ناخوشی، باران رحمت و باران زحمت؛ که این ضرب‌المثل هندی‌ها و پاکستانی‌ها است یعنی بارانی که به‌مراه خود نعمت و سرسبزی و فراوانی و رفاه می‌آورد، و بارانی که به همراه خود سیل و ویرانی و بدبختی و نکبت می‌آورد که مردم نسبت به باران رحمت، خوشنود و از دومی ناخشنود می‌شوند. آیا منشاء این دو یکی نیست؟ ویا برزگری که بارش باران برای کاشته‌اش، رحمت است و سفالگر و خشت‌زنی که بارش باران برای کرده‌اش، زحمت!!! آیا این دوگانگی و دوگانه‌نگری یعنی صاحب دو خدا بودن؟ و اساساً در نظر عرفای واصل، چیزی به نام خیر و شرّ، رحمت و زحمت، سعید و شقی وجود ندارد بلکه تنها فقط، مقایسه‌ی یک حالت است با حالت دیگر و نه چیز بیشتری که به خدا ویا دو خدایی نسبت می‌دهند. این مباحث کودکانه و پیش پا افتاده‌ی ثنویت، در راستای ضدیت با ایران و ایرانیان، با توسل به تخریب فرهنگی از زمان خلافت عباسیان آغاز و تا کنون ادامه دارد و نباید فراموش کرد که متأسفانه پیروان کلیه‌ی ادیان بنابر خصلت انحصارگرایی دینی، حتی مسلمانان هیچ دینی را بجز دین خودشان برحقّ و الهی نمی‌دانند وگرنه کافی است یا به آیات مکرّر شریفه‌ی قرآن کریم مراجعه کنند، ویا نگاهی اندازند به یسناهای (۴۳ بندهای ۷ و ۸ و ۱۴) و (۴۴ بندهای ۳ و ۴ و ۵) و (۴۵ بندهای ۶ و ۷ و ۸ و ۱۱) و (۴۷ بندهای ۲ و ۳) و (۵۰ بندهای ۹ و ۱۰ و ۱۱) زیرا از دیدگاه اشوزرتشت، اهورامزدا، خدای یگانه معرفی شده و در گات‌ها جز او از خدای دیگری، اسمی به میان نیامده و در تقابل و مخالفت با هیچ چیزی هم

نیست ولی با ورود اعراب حجاز به ایران، بعضی از مغرضین «اهورا مزدا» را آفریدگار و خدای بزرگ ندانسته بلکه (خدای بزرگتر) معادل (الله اکبر) عربی مورد قبول خودشان ترجمه و رواج دادند که با اهریمن در تقابل است و حال آنکه در دین اسلام، شیطان فرشته‌ای از جنس آتش و مخلوق پرورگار است که در مقابل خالقش ایستادگی می‌کند؟! ولی اهریمن یعنی فکر پلید و بد، و ساخته‌ی منِ ذهنی انسان می‌باشد که منشاء گمراهی و فساد می‌گردد، البته همگونی و همخوانی «همپوشانی اهریمن که همان منِ ذهنی آدمیان است با شیطان» باعث پذیرش واژه اهریمن بعنوان شیطان در ادبیات عامیانه شده بدون توجه به اینکه شیطان در اسلام، ملائکه‌ای است که موجود است ولی اهریمن اسم معناست یعنی همان منِ ذهنی که موجود نیست بلکه بوجود می‌آید، ضمن اینکه در وجود انسانهای ناپخته حضور دائمی دارد، می‌تواند در وجود انسانهای کامل وجود نداشته باشد و اساساً در آیین اشوزرتشت هیچگونه موجودی نامرئی بعنوان امشاسپندان و یا شیطان وجود ندارد که دستیار و یا در تقابل با اهورامزدا باشد بلکه در منظر اشوزرتشت، انسان مرکب از دو ضد است (سپننه مینو + انگره مینو) یا (وهومن = منِ حقیقی + اهریمن = منِ ذهنی) یعنی جمع ضدین پاکی و پلیدی، همان ترکیب لجن سیاه متعفن با پاره‌ای از روح خدا که در قرآن کریم آمده است (ولقد خلقنا الانسان من صلال من حماء مسنون: حجر، ۱۵، ۲۶). برای سهولت انتقال مفهوم، از ابیات دفتر دوم ۲۶۷۷ حضرت مولانا بهره برداری می‌شود:

سگ چو از آهو بزاید کودکی	در سگی و آهوپی دارد شکی
تو گیاه و استخوان پیشش بریز	تا کدامین سو کند او گام تیز
گر بسوی استخوان آید، سگست	ور گیاه خواهد، یقین آهورگست
قهر و لطفی جفت شد با همدیگر	زاد از این هر دو، جهان خیر و شر
تو گیاه و استخوان عرضه کن	قوتِ نفس و قوتِ جان راعرضه کن
گر غذایِ نفس جوید، ابتر است	ور غذای روح خواهد، سرور است
گر کند او خدمتِ تن، هست خر	ور رود در بحرِ جان، یابد گهر
گر چه این دو مختلف خیر و شرند	لیک این هر دو به یک کار اندرند

اشوزرتشت افکار و اعمال و گفتار آدمی را در کشاکش درونی انسان و کاملاً اختیاری و آزادانه می‌داند تا در انتخاب خود از میان نیکی و بدی، خیر و شر، بکنم یا نکنم؟ کدامین را انتخاب کند، پیروی نمودن از منِ خدایی و حقیقی؟ یا منِ شیطانی و ذهنی؟ و قرآن کریم نیز در آیاتی، همین داشتن توانایی و اختیار و آزادی انتخاب آدمی را تأیید می‌فرماید: (نساء ۷۹/۴، مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا = هر آنچه از نیکی بتو می‌رسد از جانب خدا (منِ حقیقی) و هر آسیبی که بتو می‌رسد از نفس (منِ ذهنی) توست). و (شوری ۴۲/۳۰، وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فِيمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَقُولُ عَنْ كَثِيرٍ وَهَرِ آسِيبِي بِهِ شَمَا رَسَدَ بِهِ سَبَبِ أَعْمَالِ شَمَا سَتَ (منِ ذهنی شیطانی) و خداوند از بسیاری درمی‌گذرد). یعنی انسان توانایی آن را دارد که از میان این دو، یکی را برگزیند، گذشت کند یا انتقام گیرد و این به اختیار و به خواست انسان بستگی دارد و رهایی و رستگاری او نیز به همین انتخاب وابسته است که منشاء تمامی گفتارها و کردارهای نیک و پاک، «خردپاک» و سرچشمه‌ی تمامی گفتارها و کردارهای زشت و ناپاک، «خردناپاک» است ولی جبریون و قدریون، همه چیز را و اعمال خود را از جانب خدا می‌دانند و در ردّ آیات فوق‌الذکر، استناد به این آیات شریفه دیگری می‌کنند (حدید ۵۷ / ۲۲، مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ = هر رنج و مصیبتی که در زمین و در وجود شما روی دهد، همه در لوح محفوظ ما،

پیش از آنکه زمین را بیافرینیم ثبت است و این امر برای خدا آسان است) و (تغابن ۶۴/۱۱، ما أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ آلًا بَازَنْ اللَّهُ = هیچ مصیبتی بدون اراده خداوند به کسی نمی‌رسد).^۱

اشوزرتشت می‌فرماید: به سخنان مهین گوش فرا دهید، با اندیشه‌ی روشن به آن بنگرید، میان این دو آیین راستی و دروغ، خود تمیز دهید پیش از آنکه روز واپسین فرا رسد، هر کسی به شخصه دین خود اختیار کند، بشود که در سرانجام کار، کامروا شویم (یسنا ۳۰ بند ۲). اشوزرتشت انتخاب دین را؛ بر عهده‌ی خود شخص نهاده زیرا در آیین اشوزرتشت؛ متوکی یا مبلغ دینی وجود ندارد و بجای آن، انجمن مغان «مگوندان» برای حل مشکلات دینداران و پاسخگویی به مومنان هست همچنانکه امروزه در بهائیت بعثت نداشتن طبقه روحانی و مجتهد دینی، این اصل اقتدار و مرجعیت دینی به شوراهای انتخابی محلی و ملی و بین‌المللی واگذار شده است. توضیح (در حال حاضر طایفه‌ای به نام مگوندی در لرستان وجود دارد) و خداوند در قرآن کریم نیز می‌فرماید: «مژده و بشارت باد بر بندگانی که سخنها را می‌شنوند و از بهترین و نیکوترین آن سخنان پیروی (قبول) می‌کنند» (زمر ۱۸/۳۹). انسان ناگزیر و ناچار است که در نبرد وسیع و دائمی ذهنی لحظات تردید در انتخاب خود، میان بخورم یا نخورم؟ بروم یا نروم؟ یا انجام افعال الهی یا شیطانی، نیکی و بدی شرکت داشته باشد و زندگی خود را با آن افعال مرتبط سازد زیرا گرایش به هر طرف، ممکن است پیامدهایی برای خود یا اطرافیان و یا جامعه داشته باشد و از خود تأثیرات منفی و یا مثبت بگذارد، از اینرو در لحظه‌ی انتخاب و گرایش بسوی خیر و نیکی و روشنایی؛ وجدان آدمی در چنان تنگنایی قرار می‌گیرد که خداوند در قرآن به این لحظه سوگند یاد کرده است (والفجر = سوگند به مرز برخورد روشنایی صبحگاهی با تاریکی شب، "الفجر، ۱۸۹) زیرا در این هنگامه‌ی تردید، اگر حرکت آدمی بسوی خیر و نیکی و پاکی باشد، خدایی و اهورایی و بسی مقدس است. انسان، دارای شعور تشخیص و حس تمیز است و نادانترین افراد، تفاوت‌های راه را از بیراهه می‌دانند ولی آنچه مانع انتخاب درست می‌شود، سختی انجام کار نیک است زیرا همواره حس عافیت جویی و منفعت طلبی و زیاده خواهی مانع گرایش به نیکی و نیک اندیشی می‌شود و اکثر حرکات بسوی هواهای نفسانی (اهریمنی) می‌انجامد یعنی غلبه‌ی تاریکی بر روشنایی که خداوند در قرآن کریم، این حرکت منفی انسانی را با تمثیل شَفَقِ بیان فرموده است و بعثت منفی بودن حرکت شَفَقِ بسوی تاریکی یعنی غلبه تاریکی شب بر روشنایی روز، از آن لحظه به سوگند یاد نمی‌کند (فلا اقسام بالشفق؛ انشقاق، ۸۴:۱۶) که نماد تمثیلی آن در طبیعت، بلندترین روز پایان بهار و نخستین روز تابستان است که روزها رو به کاهشند و مردم هم برخلاف شب یلدا، جشن نمی‌گیرند.

اتهام قاتل به دو خدایی بودن زرتشتیان، ناشیانه‌ترین کار مغرضانه ایست که توسط دشمنان واقعی اسلام یعنی همان مهاجمان عربی که صرفاً برای غارت، ادعای مسلمانی داشتند انجام یافت و توسط خود فروختگان وطنی ادامه و مستشرقین به آن دامن زدند زیرا هیچ یک از این سه گروه یا با قرآن کریم و اوستا آشنایی نداشتند یا بعثت بیسوادِ مردم، شکل مار را بجای کلمه‌ی مار نشان دادند و یا بعثت ناآگاهی مردم از متن قرآن کریم، آیات قرآنی را همانند مطهری‌ها و شریعتی‌ها نادیده گرفتند، چونکه خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: «حساب کار مشرکان، از یهود و نصارا و صابئین و مجوس (زرتشتی‌ها) جداست» (بقره ۳۴، ۳۵ و اعراف ۱۲، ۱۳ و حج ۲۲/۴۲). همچنین در قرآن کریم برای ایمان پنج شرط قایل شده است: اقرار به الله و روز رستاخیز و وجود فرشتگان و کتاب و انبیاء (بقره ۱۷۷/۲) که همین اعتقادات در آیین زرتشتی نیز وجود دارد حتی زمانیکه اعتقاد به معاد و یوم الحساب در دین وحیانی! و ابراهیمی! و الهی یهود وجود نداشت!! زرتشتیان به رستاخیز و داوری معتقد بودند زیرا در اوستا آمده

^۱ : توجیه گران و انحصار گرایان دینی بجای پاسخی منطقی که چرا این آیات با آیات قبلی تناقض دارند؟ آیا خداوند خیر مطلق است؟ یا آسیب هم می‌رساند؟ آیا انسان دارای اختیار و حق انتخاب میان نیکی و بدی را دارد؟ تهمت و افترای دو خدایی را بجای دوگانه نگری در ادیان ایرانی روا می‌دارند و با توسل به تفاسیر گوناگون و یا بازی با کلمات می‌گویند: منظور از مصیبت در آیه ۷۹ نساء وقوع حوادث طبیعی در زمین همچون سیل و طوفان و قحطی، و در آیه ۲۲ حدید، منظور از مصیبت یعنی چیزهایی که در وجود انسان روی می‌دهد، مانند بیماری و رنج و از دست دادن ثروت است!!

است (یسنا ۳۲ بند ۶: اهورا مزدا کردار همه را بدرستی داوری کرده و سرانجام برابر قانون ابدی او، سروری و پیروزی نیکی و راستی همه جا را فراخواهد گرفت) و همچنین (یسنا ۳۰ بند ۸: هنگامیکه کیفر اهورایی برای گناهکاران فرا رسد و بدها به کیفر زشت خود رسند).

اتهام بعدی به این آیین اهورایی، ازدواج با محارم است! چیزی که خود زرتشتیان از آن خبر نداشته و مُنکر آنند. اشوزرتشت درمورد نحوه انتخاب همسر و ازدواج، از خود سنت نیکی برای پیروانش برجای نهاده و با سرمشق قرار دادن خود به نشانه‌ی یک پدر و سرور خانواده، دختر دلبنش را بعنوان یک دختر و انسانی که حق انتخاب دارد، راهنمایی ودر وهیشتواشت گات، هات ۵۳ بند سوم می‌فرماید: ای پوروچیستا از دودمان هیجده اسب و از خاندان اسپیتمان، ای جوانترین دخترم، از برای جاماسپ را که یاور دین مزدا است و به منش پاک و راستی و پاکی، دل بستگی و ایمان دارد به همسری تو برگزیدم، پس برو با خودت نیک مشورت کن و با عشقی پاک و آگاهی کامل رفتارنما. یعنی ملاک ازدواج را در داشتن دیانت و پاکی و آزادی و اختیار قرار داده، ودر ادامه و به دنبال همین سرمشق، دربند پنجم خطاب به نوجوانان آماده ازدواج، هنر پاکدامنی و محبت و صداقت و عشق‌ورزی را سپارش می‌فرماید: سخنانم را به نوعروسان و تازه دامادان می‌گویم، امیدوارم اندرزم را به گوش هوش بشنوید و با ضمیری روشن آنرا نیک دریابید و به خاطر بسپارید، همیشه با نیک منشی و مهر و محبت زندگی کنید و هر یک از شما در راستی و پاکی کوشش کنید از یکدیگر پیشی جوید، چه بی گمان از زندگی سرشار از خوشی و خوشبختی برخوردار خواهید شد.

هنگامیکه اعراب حجاز تازه مسلمان وارد ایران شدند و تفاوت‌های فاحش معیشتی و فرهنگی خود را با ایرانیان دریافتند، با فرار روبه جلو هرآنچه را که خود تا زمان ابلاغ ممنوعیت درقرآن کریم، مرتکب آن می‌شدند؛ به ایرانیان نسبت دادند و بقول باباافضل در دیوانش:

حال متکلم، از کلامش پیدا است از شیشه همان برون تراود کاندروست

زیرا برای اعراب حجاز، ازدواج کردن با محرم و نامحرم و مادر و نامادری و زن پدر و دختر و عروس الی آخر فرقی نداشت و به استناد آیات ۲۲ و ۲۳ سوره نساء که در هر دو آیه، کلمات تاکیدی (الّا ماقد سلف) یعنی آنچه پیش از این می‌کردید!! آمده است، معلوم می‌شود که اعراب حجاز و حتی مسلمانان در زمان حیات مبارک پیامبر(ص) تا پیش از نزول این آیات شریفه ذیل: (نساء ۴: ۱۹، ۲۲، ۲۳، ۲۴)، خود مرتکب همان اعمال زشتی می‌شدند که نخست به ایرانیان سپس به عموم ایرانیان نسبت دادند:

۱- (نساء ۱۹/۴: یا ایهاالدین آمنو لا ینحل لکم آن ترثوالنساء) ای اهل ایمان برای شما حلال نیست که

زنان را به اکراه به میراث گیرید. چنانکه در دوران پیش از اسلام هر کسی می‌مُرد، وارث وی، زن او را هم سهم الارث و حق خود می‌دانست.

۲- (نساء ۲۲/۴: ولا تنکحوا ما نکح آباؤکم من النساء الّا ماقد سلف). زن پدر را نباید بعد از نزول این حکم در نکاح خود آورد الّا آنچه پیش از این کرده‌اید که خدا از آن درگذشت.

۳- (نساء ۲۳/۴: حرمت علیکم أمّهاتکم و نباتکم و اخواتکم و.... الّا ما قدسلف). حرام شد بر شما ازدواج با مادرانتان و دخترانتان و خواهرانتان و عمّه و خاله و دختر برادر و دختر خواهر و مادران رضاعی و خواهران رضاعی و مادرزانتان و دختران همسران که در دامن شما تربیت شده‌اند... و نیز حرام شد زن فرزندان صلبی و نیز حرام شد جمع میان دو خواهرهمزمان باهم، مگر آنکه پیش از نزول این حکم کرده‌اید که خداوند از آن درگذشت. (لبابه و صفیه) هر دو عمّه‌های خلیفه سوم، همسران ابوسفیان بودند.

۴- (نساء ۲۴/۴: وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ الّا مَا مَلَکَتْ). زنان محصنه (شوهردار) نیز بر شما حرام شد، مگر آن زنانی که در جنگ متصرف و مالک شده‌اید.

برخلاف تبلیغات رایج، زنان آزاده‌ی حجاز پیش از رواج دین اسلام، آزادی بیشتری داشته‌اند و نوعی زن سالاری در میان جامعه‌ی قبایلی دوران پیش از اسلام اعراب حجاز رواج داشته است بویژه در مورد تجارت و حق مالکیت و انتخاب مرد و اجازه دادن برای نکاح (زناشویی = سپوختن) و

حتی خواندن خطبه‌ی عقد با زنان بوده است (حالا هم سنت سروری زنان دوران جاهلی عرب زیرپوشش الفاظ و عناوین مختلفِ بله برون، بله گیری و بله گفتن و گرفتن رضایت عروس توسط عاقد و خواندن خطبه‌ی عقد بصورت و کالتی و تشریفاتی ادامه دارد) و مردان مجبور به پذیرفتن پیشنهاد نوع ازدواج در میان انواع ازدواجهای مرسوم بوده‌اند، زیرا که اقسام نکاح وجود داشته است که در کتاب تاریخ عرب قبل از اسلام بدینگونه آمده است:

۱- ازدواج یک زن با یک مرد نزدیک به شیوه امروزی بر اساس پرداخت مهریه. ۲- ازدواج موقت یک زن با یک مرد (مُتعه). ۳- ازدواج با اسیران بدون نکاح و خطبه عقد ولی با رعایت و نگهداری مدت ایام عده که الله تعالی برای رفاه حال غازیان اسلامی، نگهداری مدت ایام عده را لغو نمود. ۴- ازدواج با کنیزان (امه) بدون نکاح و خطبه عقد که در اسلام نیز ادامه دارد. ۵- ضیَرن، ازدواج با زن پدر. ۶- استبضاع جهت باردار نمودن زنان خود برای اصلاح نژاد از فردی که دارای ویژگیهای خاصی بود مانند اصلاح نژاد حیوانات، در اسلام لغو شد. ۷- مخاذنه یعنی ازدواجی بدون جاری شدن خطبه‌ی عقد و مهریه و نفقه که در (نساء ۴/۲۵) با آن مخالفت شده (ازدواج سپید). ۸- ازدواج بدَل یعنی معاوضه همسران برای مدتی (درایران بدان سکس ضربدری و در امریکا بدن wife swap گفته می‌شود). ۹- شِغار که بجای مهریه، دختر یا خواهر خود را می‌دادند. ۱۰- رَهط، ازدواج یک زن حداکثر با ده نفر مرد (۲).

نومسلمنانان علیرغم منع اجباری توسط خداوند از ارتکاب به اینگونه اعمال شنیع، حالا که برای گسترش دین اسلام در دیار کافران جهاد می‌کردند! بعَلت بی‌اعتقادی به قرآن و اسلام، بازهمچنان به این کار ناپسند ادامه می‌دادند مانند خالد بن ولید سیف‌الله (لقبی که پیامبرص داده بود) شخصیت معروفی که شیعه و سنی نقل کرده‌اند: مالک بن نویره را بی‌تقصیر کُشت و در همان شب که او را به قتل رسانید، با زوجه‌اش همبستر شد (عمر رض به شدت با اینگونه اعمال ولید مخالف بود و از خلیفه خواستار برکناری از فرماندهی سپاهیان و مجازات وی بود ولی ابوبکررض می‌گفت چگونه شمشیر خدا را در نیام کنیم؟ (۳) چونکه خالد از جانب پیامبرص به سیف‌الله ملقب شده بود). ولی عمل خالد یعنی تصاحب و همبستری باهمسر زیبا روی مالک که حتی با سنت دوران جاهلی عرب نیز مغایرت داشت زیرا بگفته‌ی مکرر طبری، عربان زن گرفتن در ایام جنگ را خوش نداشتند و آنرا زشت می‌دانستند. این بارعملی جاهلانه نبود بلکه آگاهانه و با استفاده از قرآن و مطابق با آیین اسلام بود زیرا طبق آیه قرآن نخست شوهرش را کُشت سپس او را اسیر کرد و بعد با وی همبستر شد (نساء ۴، ۲۴): والمحصنات من النساء آلا مملکت زنان محصنه شوهردار نیز بر شما حرام شد مگر آن زنانی که در جنگ متصرف و مالک شده‌اید) و چون در مورد زنان اسیر برخلاف زنان بیوه و یا مطلقه مطابق آیات قرآن، برای رفاه حال غازیان اسلام و جهادگران، رعایت نگهداری مدت عده وجود ندارد، او را تصاحب کرد. همین کاری که بفاصله چهارده قرن، مجاهدین القاعده و داعشیان و طالبان و هابی در سوریه و عراق و افغانستان انجام می‌دهند. توضیح: در کتاب مغازی آمده است که این آیه پس از فتح مکه در جنگ حنین با قبیله‌ی هوازن نازل شد و گویند، مسلمانان در آن جنگ زنهای اسیری بدست آوردند، و چون آنها دارای شوهر بودند خوش نداشتند که با آنها گرد آیند، و در این مورد از رسول خدا(ص) سؤال کردند و خداوند متعال این آیه را نازل فرمود (۴). ناگفته نماند که نگهداری عده برای زنان بیوه (شوهرمُرده) بمدت یک سال از رسوم لازم و واجب دوران پیش از اسلام عرب و از احکام امضایی پیامبر(ص) بود که با آیه‌ی ۲۴۰ سوره بقره همچون سایر رسومات تازیان، وارد دین اسلام شد ولی پس از مدتی، الله تعالی نگهداری همین مدت یک ساله را با آیه‌ی ۲۳۴ سوره بقره به نفع مجاهدین اسلام فسخ و بمدت چهارماه و ده روز تقلیل داد. یادآوری می‌شود که اگر آیه‌ی ناسخ، شش آیه پیش از آیه‌ی فسخ شده (منسوخ) آمده است، ترتیب قرآن موجود برخلاف ترتیب نزول آیات می‌باشد. توضیح: مناسک و شعائر و احکام دین اسلام دو گونه‌اند، امضایی و ایجابی: آداب و رسومی که از دوران جاهلی اعراب حجاز، پس از تایید پیامبر(ص) وارد دین اسلام شده است مانند مناسک حج و خمس و رعایت و نگهداری

ایام مدّت عدّه و سَلَب (لُخت کردن مقتول) و حرمت ماههای حرام و.... آنها را احکام امضایی گویند و بعضی از فرامین مانند طهارت و آبدست و تیمّم و نماز و روزه و برائت از مشرکین و ممنوعیت ورود آنان به مگّه و نخوردن گوشت خوک بنا به فرمان الله تعالی را احکام ایجابی می‌نامند. در آثارالباقیه می‌گوید: دربارهٔ نکاح مادر که به زرتشتی‌ها نسبت می‌دهند از سپهبد مرزبان بن رستم شنیدم که زرتشت این عمل را تشریع نکرده (3). و در تاریخ سیستان آمده است که: برخویشتن دختر و خواهر و مادر را به زنی نکردندی (5). و در تاریخ بخارا چنین آمده است که: «..... و مردمان بیکند امان خواستند، «قُتیبه» صلح کرد و مال بستد و «ورقاه بن نصر باهلی» را بر ایشان امیر کرد و او روی به بخارا آورد. چون به جیحون رسید خبر دادند که اهل (اهالی شهر)، خلاف کردند و امیر را کشتند. قُتیبه فرمود لشکر را که بروید و بیکند را غارت کنید و خون و مال ایشان را مباح کردم! و سبب آن بود که اندر بیکند مردی بود او را دو دختر بود با جمال، «ورقاه بن نصر» هر دو را بیرون آورد!! این مرد گفت: بیکند شهری بزرگ است چرا از همه‌ی شهر دو دختر من می‌گیری؟ ورقاه جواب نداد، مرد بجست و کاردی بزَد، ورقاه را به ناف اندر آمد ولیکن کاری نیامد و کشته نشد. چون خبر به «قُتیبه» رسید، بازگشت هر که در بیکند اهل حرب بود همه را بکشت و آنچه باقی مانده بود برده کرد چنانکه اندر بیکند کس نماند و خراب شد! (6). این نمونه‌ای تاریخی است از نسل‌کشی ایرانیان توسط امیران خلفای مروج اسلام و نمونه‌ای از رشادت و جانبازی مردم یک شهر در حفظ ناموس یک همشهری و مُشت محکمی است بردهاں یاوه‌گویان داخلی و خارجی و نویسندگان منحرف ضد ایرانی که مدّعی ازدواج با محارم و یا شیفتگی و دلباختگی ایرانیان به اسلام هستند! و همچنین نمونه‌ای کوچک از هزاران جنایات جانشینان پیامبر (ص)؛ توسط تازیان حجاز و جهادگران اسلام که مردم یک شهر را قتل عام می‌کنند بخاطر شهوترانی یک نفر امیر نامسلمانی که هنوز در شرک و نامسلمانی بسر می‌برده و اعتنایی به آیه ۲۳ نساء نداشته که خداوند می‌فرماید: (وان تجمعوا بین الاختین الّامائد سلف: به همسری گرفتن همزمان دو خواهر ممنوع است). اگر ازدواج با محارم در ایران مرسوم بود، پس چرا مردم یک شهر بخاطر جلوگیری از تصاحب دو خواهر تا دم مرگ ایستادگی می‌کنند؟

مهاجمین حجاز با مشاهده‌ی فرهنگ غنی ایرانیان، از روی حقارت بیابانگردی، همه‌ی معایب خود را و صله‌ی فرهنگ پاک ایرانیان نمودند و توسط مُزدوَران قلم بدست بر سر زبان‌ها افتاد. بعد از رحلت پیامبر گرامی (ص) این رسم دوران پیش از اسلام، همچنان در دوران فتوحات اعراب حجاز که دوران اضطراب ایرانیان نیز نامیده می‌شود، ادامه داشت تا اینکه بعد از دوران آرامش و آغاز دوران حسرت «از آغاز خلافت عباسیان به بعد» یعنی در عصر ترجمه و نشر علوم، سردمداران حکومت و خلفا، نظریه وابستگی قومی و خنّی و جناحی که با خلافاکاران صدر اسلام داشتند، همانطوریکه از میان تمامی قرآن‌های گوناگون موجود در نزد مردم، بجای قرآنی که در نزد حضرت علی علیه السلام و ائمه اطهار علیهم السلام بود، قرآن فعلی (به قرائت عاصم و به روایت حفص علیرغم اینکه علمای شیعه و سنی او را متروک الحدیث معرفی می‌کنند) را در قرن دوم هجرت به رشته تحریر درآورده و با توسّل به زور و قدرت عمال خلیفه عباسی به آن سندیت و رسمیت دادند، به همان طریق نیز، جعّالان سیره نویس و سازندگان احادیث و روایات، نهایت بهره‌برداری را از این درهم تنیدگی فامیلی و تشابهات اسمی قریشیان را نمودند و بنابر سپارش خلفای دوران عباسی که سرآغاز دوران کتابت و ترجمه و نشر کتاب بود، سهواً ولی بیشتر از آنکه سهوی باشد، عمداً اقدام به تحریف تاریخ اسلام و مسلمین نمودند مثلاً فقط با

^۱ ایرانیان دوران اواخر حکومت ساسانیان، بمنظور فروپاشی رژیم حکومت دینی و سیستم تبعیض طبقاتی ساسانیان، به هیچ عنوان با عوامل حکومتی در مقابل مهاجمین عرب، نه تنها همکاری نکردند بلکه از متواری شدن شاه که مدت پانزده سال در شهرهای غربی ایران سرگردان بود؛ ابراز خوشنودی نیز می‌کردند و خود خواسته، یکصدسال گرفتار قتل و غارت شدند و این دوران را که همراه با کشتار و چپاول و بی‌سروسامانی ایرانیان بود، دوران «اضطراب» می‌نامند و دوران پس از فتوحات، یعنی از زمان صدور حکم عمر بن عبدالعزیز مبنی بر متوقّف ساختن حملات تا سقوط امویان، دوران «آرامش» نسبی است. از زمان خلافت «مهدی» خلیفه سوم عباسی در آغاز قرن سوم هجری قمری، تقریباً سرآغاز دوران «حسرت» ایرانیان است زیرا که مردم ثمره‌ی حماقت و عدم حمایت نیاکانشان را از رژیم سابق دیدند و در حسرت گذشته، نهضت‌های فرهنگی، نظامی را علیه اشغالگران شروع کردند و بعَلّت نداشتن حافظه تاریخی؛ در کوی و برزن فریادِ روح شاد کفن دزد، سر می‌دادند! همچنانکه مردمی که در سال ۱۳۵۷ انقلاب کردند، امروزه فریاد می‌زنند رضاشاه روح شاد.

بجای تحدید، عرّابه معرّب بجای ارّابه فارسی، و منشیان نیز هرآنچه را که بر آنان املاء می‌شد برابر با دانش نوشتاری خود می‌نوشتند مانند نوشتن طوفان و مضمضه و محراب و ظفر عربی، بجای توفان و مززه و مهرباب و زفر فارسی (فردوسی: به سوی زفر کردم آن تیر رام/ بدان تا بدوزم زبانش به کام ■ سه دیگر زدم بر میان زفرش/ برآمد همی جوی خون از جگرش). و اکثر این مترجمین و نویسندگان دربار خلافت عباسی، مسلمانانی بوده‌اند که برابر با اعتقادات دینی و آموزه‌های اسلامی، کتب *تورات* و *اناجیل* را وحی الهی و مقدّس می‌پنداشته و می‌پندارند و در راستای انجام وظیفه، دست به هرگونه تحریف تاریخی و دینی ایرانیان زدند، بعنوان نمونه علیرغم اینکه حروف (ش) و (ک) و (ق) در خط و زبان عرب وجود دارد، ولی نویسندگان عرب و یا عرب مآب؛ با تحریف‌های ناشیانه‌ی خود، همه‌ی کلمات و اسامی بویژه اسامی اماکن را برخلاف نامهای فارسی رایج آنروز نوشتند که متأسفانه توسط نسخه برداران یا مترجمین بعدی به بهانه حفظ امانت در نگارش و یا ترجمه؛ ماندگار نیز شده است مانند شوشتر = تستر؛ دشت بَغ یا دشت بَی (بوئین زهرا) = دستَبی؛ دشت میشان = دست میسان، دهگان = دهقان، کندک = خندق؛ کوه رود = قهرود؛ کوهستان = قهستان؛ کهن دژ = قهندز = قندوز، خوراسان = خراسان، سکستان = سجستان، دستکرد = دستجرد؛ خسروکرد = خسروجرد؛ و پروکرد = پروجرد الی آخر.

مستشرقین و ایراندوستان بظاهر علاقمند به فرهنگ و تمدن ایرانی، بعَلّت ناتوانی در درک معانی و مفاهیم الفاظ و حتّی بیان و تلفّظ و خواندن واژه‌های بسیار ساده و پیش پا افتاده‌ی لُری (خویی یامو، خویی یاتو، خویی یاشو = خودی هایمان، خودی هایتان، خودی هایشان)، تیشه به ریشه‌ی این فرهنگ و تمدن زدند زیرا به معنای ظاهری «خوئیتو، دتس = خویی یا تو، دت = دخترِ خودی هایتان» در کُتب رونویسی شده‌ی رواق‌ها و نسخ‌های دوران اسلامی بسنده کرده و بعَلّت دارا بودن امکانات چاپ و نشر، بجای «ازدواج درونگروهی» = دختری از خودیهایتان، آنرا «ازدواج درون خانوادگی» یعنی ازدواج با دختر خودتان سپس با خواهر و مادر و با محارم ترجمه و انتشار جهانی دادند و در این میانه، افراد بی‌ریشه نیز بدون توجّه به غرور و شرافت ملی و حقیقتی که اعراب حجاز مرتکب آن می‌شده‌اند، در بوغ آنان دمیدند و همچون اسلافشان آیات قرآن خدا را نادیده گرفتند.

واژه‌ی پهلوی «خوئیتو، دتس = خوئی یا تو، دت = دخترِ خودیهایتان» نه در گاتها و نه در کتاب مقدّس *اوستا*، بلکه در متون دینی پهلوی (رساله‌های عملیه موبدان یا توضیح المسائل فعلی مجتهدین شیعه) بصورت «خوئیتو کدس، خوئیت، وُدت» آمده است که بعضی از فرهیختگان زرتشتی نیز همچنانکه واژه "گاهان بار" را بعلط "گاه انبار" یعنی زمان انبار کردن می‌گویند! که در صفحات بعدی توضیح داده می‌شود، به اشتباه این واژه را مرکّب از (خوئیت) و (ودت) می‌دانند و حال آنکه (دت = دتس) خود یک کلمه‌ی مستقل، و (واو) کلمه‌ی دوم؛ متّصل به کلمه‌ی اوّل (خویی یا تو = خوئیتو) می‌باشد که متأسفانه نسخه برداران نیز بعَلّت عدم آشنایی با واژه‌ها، همه‌ی واژگان جدا از هم را سرهم نویسی و یا نقاشی کرده‌اند؛ یعنی دت یا دته یا دوده = ۱۰،۲ باید جدا از ضمیر ملکی (خویی یامو = خودی هایمان، خویی یاتو = خودی هایتان، خویی یاشو = خودی هایشان) باشد که آنهم با ضمیر (خوئمو یا خوئمو = خودمان، خوئتو یا خوئتو = خودتان، خوئشو یا خوشو = خودشان) به لحاظ حذف ادای یک حرف (خوئتو = خودتان ، خوئیتو = خودیهایتان) تفاوت دارد، و (دتس = دت = دوده) که در گویش لُری «دت یا دته یا توختر یا دوختر» می‌گویند یعنی دختر که همسان «دوتر = Daughter انگلیسی و توختر = Tochter آلمانی» است و روی هم رفته یعنی «دخترِ خودی» یا دختری از خودمان و یا از خودیها؛ نه «دخترِ خود» که دخترِ خود یعنی فرزند خود و نباید فراموش کرد در گذشته نه چندان دور در زبان فارسی نیز همانند زبان انگلیسی، صفت پیش از موصوف و همچنین مالک قبل از مملوک بیان می‌شده است مانند: (آرد ویراف نامه = Holy Viraf,s letter = نامه‌ی ویراف مقدّس، که آرد ویراف = Holy Viraf به مفهوم رایج امروزی با کسر و یا اضافه ملکی یعنی ویراف مقدّس، صفت + موصوف است و ویراف نامه = Viraf,s letter که همان نامه‌ی ویراف، مالک + مملوک است)

دانستن مفهوم فرهنگ کاربردی کلمات هر زبانی، حتی برای صاحبان آن زبان، بدون آگاهی و آشنایی از بار فرهنگی واژگان، مشکل است مثلاً وقتی دو مرد یا دو برادر ویا خواهری به برادرش، ویا زنی به مرد بیگانه‌ای، یا پدر و مادری به پسرش، یا مرئوسی به رئیسی می‌گوید: مگر من زن توهستم؟ مفهوم این جمله چیست؟ اگر تفاوت جنسیتی زن و مرد مورد نظر است، پس چرا مردان بکار می‌برند؟ اگر روابط آمیزشی و امور زناشویی مورد نظر است، پس چرا خواهر به برادر، پدر یا مادر به پسرش، یا زنی به مرد بیگانه ویا دو مرد به همدیگر می‌گویند؟ نکته مهم در همین جا نهفته است، زن و شوهر نسبت به همدیگر وظایف و تعهدات و احساس تعلقاتی خاص، منجمله احساس یگانگی و همسری دارند که مافوق وظائف و تعهدات و وابستگی‌هایی است که هر انسانی اعم از مرد یا زن نسبت به اطرافیان دور و نزدیک خود دارد. تأمین امور مالی و معیشتی و امنیتی و رفاهی و فراهم نمودن آسایش "زن" بدون منت و عاشقانه و مهمتر از همه یگانگی و یکی شدن، فقط بخشی از وظایف ذاتی است که خداوند از اَسَر = (ازل) در وجود مردان نهاده است و کمتر مردی پیدا می‌شود که این چنین خدماتی را بدون هرگونه چشم‌داشتی حتی نسبت به اطرافیان نزدیک خود انجام دهد. پس بدون درک مفهوم کاربردی واژه "زن" نبایستی ندانسته نامه ویراف مقدس را دستاویز قرار داد که در جملات یک تا چهارم فصل دوم آمده ویراف نامه، ترجمه‌ی ارزشمند استاد گراتقدر خانم دکتر ژاله آموزگار از سقف و تیر، چنین و چنان آمده است: [۱- ویراز، هفت خواهر داشت و هر هفت خواهر برای ویراز همچون زن بودند. ۲- آنها دین (کتاب اوستا) را از بر داشتند و یشت می‌کردند (حفظ داشتند و می‌خواندند)، و چون این را شنیدند، پس رفتند و بایستادند و نماز بردند (التماس کردند) و گفتند شما مزدیستان، این کار را نکنید. ۳- زیرا ما هفت خواهریم و یک برادر و هر هفت خواهر، آن برادر را زن هستیم. ۴- چون سقفی با هفت تیر که یک ستون در زیر آنها نهاده شده است و چون آن ستون را برگیرند، این هفت تیر می‌افتند، این چنین است، ما هفت خواهر، این یک برادر را داریم که زندگی و نگهداری ما از اوست]. از کدامین واژه و از کجای این جملات روشن و سرشار از احساسات پاک و وابستگی شدید امور معیشتی و سرپرستی و حمایتی، مفهوم ازدواج با محارم استخراج می‌شود؟ فقط ذهنی بیمار و پلید ویا معتقدان توراتی می‌توانند از همانندی زن و ستون زیرهفت تیرسقف، تعبیر و تفسیر شهوانی داشته باشند. در لرستان از ضرب المثل سقف و ستون خانه، به دو صورت متغیر برای پدر و مادر و همچنین زن و شوهر استفاده می‌شود و می‌گویند: پدر، سقف و مادر، ستون خانواده است (بدون سقف هم، خانواده می‌ماند گرچه بدون سایه‌بان) و مرد، ستون خانه و زن، سقف خانه است (استحکام خانه به مرد و آسایش خانه با زن است).

اکثر مردم از مفهوم کاربردی واژه‌ها غافلند و شاید تفاوت معانی واژه‌هایی مانند: امضاء و توشیح، آقا و آغا، پادشاه زن، چاکر زن، ایوک زن، ستر زن، خودسر زن، را بعلت جابجایی صفت و موصوف و مالک و مملوک و دیگر نکات دستور زبانی و همچنین نفوذ فرهنگ تعدد زوجات اسلامی و جایگزینی واژه‌های جدید عربی، به فراموشی سپرده باشند و بعدها باعث گمراهی نویسدگان و مترجمان ویا کج اندیشان گشته و از آنها، همسران درجه یک و دو و موقت و ازدواج با کنیزان و محارم تعبیر و برداشت نموده‌اند ویا در حال حاضر نیز می‌شود. در اینجا بایستی گفت که در آیین اشوزرتشت، تعدد زوجات و همچنین مجرد زیستن حتی برای زنان ممنوع بوده زیرا ازدواج، امری بسیار مقدس برای تداوم نسل و حفظ کیان خانوادگی و از واجبات مهم دینی بوده است. گرچه ما ایرانیان بعلت نداشتن حافظه‌ی تاریخی، واژه‌های کاربردی مانند {پنگه} در آذربایجان و {بئی} پا { در لرستان؛ فراموشمان می‌شود ولی مگر می‌توان فراموش کرد که تا دهه‌ی هزار و سیصد و چهل خورشیدی در اقصی نقاط ایران در شبهای عروسی؛ یک نفر زن امین ویا حرف دریاورترین یا فضولترین فرد فامیل یا محله را برای گواهی دادن سلامت و پاکی عروس!! مراقب عروس (پنگه و بئی پا = پاییدن) می‌گذاشتند تا اینکه از اواخر یکهزار و سیصد و چهل و آغاز پنجاه تاکنون؛ گرفتن گواهی بکارت از پزشک زنان جایگزین آن رسم مذموم شد زیرا اکثریت قریب به اتفاق ایرانیان، از گذشته تا بحال برای همدیگر زندگی می‌کنند نه با همدیگر! و سرگرم نظردادن در کار همدیگر و قضاوت دیگرانند حتی در مورد آنهایی که نمی‌شناسند، و نظر مردم برایشان مهم وهرکاری که انجام می‌دهند برای حفظ آبرو در نزد

دیگران و بخاطر دیگران است، وبنابر همین دلایل عرفی، پیوندهای زناشویی ایرانیان تا رواج کامل اسلام؛ با حقوقی برابر ولی با نامهای متفاوت و پنجگانه‌ی زیر جهت تفاخر و تشخص و خودنمایی، در دفاتر ازدواج بدین ترتیب ثبت و به جامعه‌ای که همگی درگیر بررسی و داوری همدیگر و چشم و همچشمی بوده‌اند، شناسانده می‌شدند که به استثنای ماندگاری کلمات شاه زن و جوانه زن و جای خون و خون بس، در میان زاگرس نشینان، بقیه کلمات در اکثر نقاط جغرافیایی ایران‌شهر، به مرور زمان فراموش شده‌اند:

۱- پادشاه زن یا شاه زن یعنی دخترانی که بارضایت کامل والدینشان به خانه‌ی بخت می‌رفتند. در میان خیلی از اقوام تا چندی پیش به اینگونه زنان حتی در سنین بالا هم، جوانه‌زن گفته می‌شد.

۲- چاکرزن، به زن بیوه‌ای گفته می‌شد که ازدواج دوم را می‌کرد و هم اکنون نیز زنان ایرانی، ازدواج دوم را ننگ خود می‌دانند و زنان بسیاری برای گریز از نام ننگین خفت‌بار بیوه و مطلقه، علیرغم تحمل زندگی ناخشنودی که دارند، یا طلاق نمی‌گیرند و یا ازدواج دوم را نمی‌کنند زیرا از گذشته مرسوم بوده که زنان بیوه با مهریه‌ای کمتر و در روشنایی روز به خانه بخت دوم می‌رفته‌اند، و برخلاف زنان بیوه‌ی هندی که تا پایان زندگی؛ حق ازدواج دوم و یا حتی رسم پوشیدن لباسهای رنگی بجز لباس سپید را ندارند، زنان عرب دوران صدر اسلام که تا زنی شوهرش را ازدست می‌داد، بهاء بیشتری می‌یافت و با کابین بیشتری ازدواجهای دوم سوم و چهارم و پنجم را می‌کرد. در کتاب تاریخ کامل آمده است که: عاتکه دختر زید بن عمرو بن نفیل همسر عبدالله بن ابوبکر بود که پس از کشته شدن وی؛ همسر عمر (رض) شد و پس از کشته شدن خلیفه؛ همسر زبیر بن عوام شد. پس از کشته شدن زبیر؛ حضرت علی (ع) از او خواستگاری کرد ولی او گفت تو از همه‌ی پیشینیان (شوهران سابقش) بزرگواری و نمی‌خواهم که تو هم کشته شوی و علی (ع) از او دست برداشت (ابن اثیر، ۱۳۸۳، ۱: ۱۵۶۴). مورخان ازدواج‌های مکرری برای حضرت سئینه دختر امام حسین علیه السلام نوشته‌اند مانند: ۱- عبدالله بن امام حسن مجتبی (ع)، پسرعموی خویش که در کربلا شهید شد. ۲- مصعب بن زبیر که توسط عبدالملک مروان کشته شد. ۳- عبدالله بن عثمان حزامی خواهزاده‌ی مصعب و نواسه‌ی زبیر. ۴- زید بن عمرو بن عثمان بن عفان، نواده خلیفه سوم. ۵- اصبح بن عبدالعزیز بن مروان، نواده رباینده خلافت از معاویه. ۶- ابراهیم بن عبدالرحمن بن ابی عوف، پسر کسی که خلافت را به عثمان (رض) سپرد. فاطمه دختر دیگر امام حسین علیه السلام، ابتدا همسر پسر عموی خویش حسن بن امام حسن مجتبی علیه السلام ملقب به حسن مثنی و مادر عبدالله بن حسن ملقب به عبدالله محض و حسن مثلث و ابراهیم از مبارزین علیه خلافت امویان و عباسیان بود که پس از فوت همسرش با عبدالله بن عمرو بن عثمان بن عفان ازدواج کرد (بزعم شیعیان، خاندانهای زبیر و مروان و عبدالرحمن بن عوف و حتی عثمان (رض)، از مخالفین علی (ع) بودند ولی برخلاف میل شیعیان، آنان روابط بسیار خوبی با همدیگر داشتند تا جاییکه نواده‌های عثمان رض برای مدتی همسران نواده‌های علی ع یعنی هردو دختر امام حسین ع بودند) و ازدواج حضرت خدیجه کبری سلام الله علیها با پیامبر (ص)، بنا بر اکثر روایات سومین و برخی روایات چهارمین ازدواج آنحضرت بود و علت نزول آیه: امهات المومنین (احزاب ۶/۳۳) که خداوند به صراحت ازدواج با همسران رسول خدا (ص) را ممنوع و آنانرا مادر مومنین نه مومنات، فقط مادر مردان، نه مادر زنان معرفی کرد، همین فرهنگ تکرار ازدواج مجدد زنان عرب بود، نه از برای اینکه واقعاً مادر دیگر مردان و زنان باشند بلکه برای جلوگیری از ازدواج مجدد آنان بود در غیر اینصورت پیامبر (ص) نیز بایستی در قرآن کریم، پدر مومنین (ابوالمومنین) خوانده می‌شد همچنانکه معاویه خود را دایی مومنین و مومنات می‌نامید. نقل است که زنی به عایشه گفت مادر جان! عایشه گفت من مادر تو نیستم، مادر مردان شمایم.

۳- ایوک زن (ایوک در پارسی میانه = یک = یک = یکه زن، هرگاه مردی بدون داشتن فرزند پسر، می‌مرد، برای حفظ تاریخ خانوادگی متوقفاً، یکی از دختران، و در صورت داشتن چندین دختر، بایستی کوچکترین و یا شایسته‌ترین آنها، اولین فرزند پسرش را نیابتی برای ماندگاری نام پدرش؛

به نام پدر خود ثبت می‌نمود و بعّلت انتساب فرزندش به پدر خودش، این شبهه را بعدها پیش آورد که او با پدرش ازدواج کرده و بقیه فرزندان را از پدرش و یا پسرش بدنیا آورده است در حالیکه فرزند خودش بود از همسری که داشت! در تاجیکستان برای ماندگاری نام متوّفاً و جلوگیری از ایجاد شبهه، هم اکنون نام فرزندان که بعد از فوت پدر متوگد می‌شوند را با افزودن کلمه «نشان» پس از نام فرزند و پیش از نام «متوّفاً» ترکیب می‌کنند مانند (نام فرزند+ نشان + نام پدر = سهراب نشان رستم).

۴- سترزن (در زبان پهلوی، ستر= زاینده؛ بچه‌زا؛ موگد است که با "الف نفی" می‌شود= اَستَر= نازا و عقیم، و "سترون و استریل و استریزه" کردن در زبان علوم پزشکی، فرنگی نیست، کاملاً فارسی و به معنای عقیم سازی است که با اِستَر به معنای ستاره و ستر عربی به معنای پوشاندن فرق دارد). در کوردستان و لرستان به فرزند پسر، تاریخ و به کسانیکه فرزند ندارند، اجاق کور می‌گویند همچنانکه افغانها به کسی که پسر ندارد می‌گویند بچه ندارد. و در میان پیروان زرتشتی اگر فردی بالغ، جوان و بدون ازدواج به ناکامی و یا شخصی متأهل ولی بدون فرزند می‌مُرد، برای اینکه در آیین اشوزرتشت و سَنت پیامبر اکرم(ص)، ازدواج، تکامل محسوب می‌شود، وابستگان متوّفاً همانند حجّ نیابتی مسلمین، بایستی مخارج و لوازم ازدواج دختر و پسری را پرداخت می‌نمودند مشروط بر اینکه زوجین متعهّد شوند یکی از پسران خود را به فرزندیِ شخص در گذشته و منتصب به او به نامند تا متوّفاً تکامل یافته و نام او در تاریخ ماندگار شود و ازدواج این خانم در جامعه با نام "سترزن = بچه بیار نیابتی" شناخته شده و در دفتر ازدواج ثبت می‌گردید زیرا به اعتقاد نَوی زرتشتیان، درگذشتگان مجرّد ناکام و یا اشخاص بدون فرزند (اجاق کور) هنگام عبور از پل صراط دچار مشکل می‌شوند و با این قبیل کارها به او کمک می‌کنند تا وارد بهشت شود البتّه هدف اوّل بنیانگذاران این اعتقادات خرافی، افزودن بر تعداد نفرات زرتشتیان و ماندگاری نام متوّفاً و هدف دوّم کمک رسانی در ازدواج به تنگدستان بوده است.

۵- خودسرزن یا زن خود رأی، پیوند زناشویی بود که دختر و پسری بدون رضایت و برخلاف میل والدینشان با یکدیگر ازدواج می‌کردند و در دفتر ازدواج به همین نام ثبت می‌گردید و این دختر، از ارث محروم می‌شد مگر آنکه بخشیده شود. این عمل هم اکنون نیز نکوهیده است و چه پدرانی که بخاطر همین موضوع؛ دخترانشان را در سالهای اخیر نکشتند! در حال حاضر فقط برای افراد سرکش و نافرمان؛ از واژه‌ی خود رأی و خودسر استفاده می‌شود.

در پشت پرده‌ی این همه آداب انسانی، گرچه نشانه‌هایی از نظام شوم طبقاتی و جایگاه اجتماعی خانواده‌ها بویژه مقام و منزلت زنان دیده می‌شود ولی منظور نظر شارعان؛ فقط جلوگیری از افراط و تفریط در (تجرّد و یا تعدّد زوجات) و تلاش همگانی در داشتن یک اجتماعی سعادت‌مند بوده است که لازمه‌ی تشکیل این اجتماع، داشتن خانواده‌هایی اصیل و مستحکم و منسجم و با نام و نشان می‌باشد، نه همچون افراد بی‌ریشه و باری بهرجهت، زیرا مقوله‌ای هست که برای نابودی یک تمدن، سه راهکار داده است: ۱- تخریب مقام زن و انسجام خانواده. ۲- تخریب آموزش. ۳- بی اعتبار کردن شخصیت‌های معتبر و الگوهای جامعه. ولی از همه مهمتر، زدودن انسجام خانواده که رکن اصلی جامعه است، و آن خلاصه می‌شود در وجود زن خانواده یعنی مادر، و چه بسیارند مادران ایرانی که بخاطر فرزندشان، جوانی خود را صرف پرورش فرزندان خود نموده و ازدواج مجدّد نکردند و برای همین است خداوند می‌فرماید: (بقره ۲۲۳/۲: نَسَا وَكُم حَرْثٌ لَّكُمْ: زنان شما کشتزار شمايند).

ملّتی که ریشه در تاریخ تمدن بشریت دارد نمی‌تواند بدون فرهنگ شهروندی و واژه‌های مدنی و اجتماعی باشد، ملّت هند از گذشته تا حال برای هر پدیده‌ای و هر چیزی، واژه‌ای داشته و دارند ولی ما ایرانیان در گذشته داشته‌ایم که اکنون از مفهوم آن بی‌خبریم و این امر موجب سوءاستفاده مغرضین و سواری بگیران می‌شود، مثلاً در کوهپایه‌های زاگرس، نوعی پیوند زناشویی با نامهای "خون بس، جاجون" وجود داشت که پس از ایجاد امنیت توسط رضاشاه پهلوی بعّلت عدم وقوع درگیری طوایف زاگرس‌نشین، این نوع پیوند نیز از میان رفت و امروزه کمتر شخصی از مفهوم آن آگاهی دارد، همچنانکه با آگاهی یافتن نسل حاضر از حق انتخاب همسر؛ واژه‌ی (ناف بریده و ناف بسته) رُو به فراموشی است. آیا در پشت مفاهیم

این نامگذاریهای پیوندهای زناشویی رنگارنگ ایرانیان، می‌توان محملی برای ازدواج با محارم و کنیزان و تعدّد زوجات و موقت مشاهده نمود که نویسنده کتاب *ایران در زمان ساسانیان* می‌گوید: اصل تعدّد زوجات؛ اساس تشکیل خانواده بشمار می‌رفت!!؟ در عمل؛ عدّه زنانی که مرد می‌توانست داشته باشد؛ به نسبت استطاعت او بود؛ ظاهراً مردمان کم بضاعت بیش از یک زن نداشتند.... یکی از زنان؛ سوگلی و صاحب حقوق کامله محسوب شده و او را (پادشاه زن) می‌خواندند!! از او پست‌تر زنی بود که عنوان خدمتکاری داشت و او را (چیکاری زن = چاکرزن) می‌گفتند!! حقوق قانونی این دو زوجه مختلف بود. ظاهراً کنیزان زرخرید و زنان اسیر؛ جزء طبقه چاکرزن بوده‌اند (7). این نمونه‌ای از تحریف تاریخ و فرهنگ ما ایرانیان است که توسط خودیها تبلیغ و ازدواج دوم زن بیوه (چاکرزن)؛ می‌شود ازدواج با زن اسیر یا کُلفت!

یکی از علل گمراهی مترجمین نیز، شاید باستانی بودن زبان و نارسایی و نقص الفبایی در نوشتار فارسی امروزی و ناآشنایی با فرهنگ کاربردی لغات باشد زیرا کلماتی همچون «خُوثر = همشیره» که «خَواهر» نوشته می‌شود ولی «خاهر» خوانده می‌شود یا «خواندن، خاندن و خواستن، خاستن و خویش، خیش و خوار، خار، گذاردن و گزاردن» که هر یک معنایی مجزاً دارند ولی همگی یکسان بیان می‌شوند، درک آن برای ایرانیان مشکل است، ناگفته نماند که فقط مردم کُرد و لر این کلمات را همانطور که نوشته می‌شود همانطور هم بیان می‌کنند.

همچنانکه هیچ چیزی وجود ندارد که دارای معایب و محاسن نباشد، ازدواج درونگرویی و برونگرویی نیز هر یک به تنهایی دارای معایب و محاسنی هستند که قابلیت تفکر و تأمل و یا جانبداری دارد. مثلاً از نظر حفظ جامعه‌ای با فرهنگی بسته، تقویت قوم‌گرایی و ازدواج درونگرویی یک اصل است ولی برای داشتن جامعه‌ای با فرهنگی باز و مختلط و ترویج کثرت‌گرایی، ازدواج برونگرویی مهم است. در اکثر شهرهای ایران بزرگ؛ هم اکنون نیز بزرگان خانواده‌ی دختر، بویژه ایرانیان عرب زبان جنوب ایران، مخالف ازدواج دخترانشان بایگانه هستند زیرا تفاهم زوجین و استحکام ازدواج در میان اقوام سیبی و نسبی بعثت اشتراک فرهنگی و شناخت قبلی، بیشتر و اختلاف خانوادگی کمتر است. در *مروج الذهب* گوید: از جمله نامه‌های اردشیر (اردشیر بابکان) که بجا مانده، نامه‌ایست که بخواص رعیت و عمال خود نوشته: «از اردشیر پسر بهمن شاهنشاه به دیران که عهده‌دار تدبیر مملکت و فقیهان که ستون‌های دینند و کشاورزان که.... بخاطر بسپارید: کینه‌توز همدیگر مبادید تا دشمن غافلگیرتان نکنند و احتکار مکنید تا دچار قحطی نشوید، پناهگاه رهگذران باشید تا فردا به رستخیز سیراب شوید. زن از خویشاوندان گیرید که خاندان و نسبتان محفوظ ماند....» (8). حفظ ارزش و کرامت دودمانهای خانوادگی پیروان آئین اشوزرتشت، در زمان نوبی زرتشتیان ساسانی، به منظور جلوگیری از اختلاط دینی، متأسفانه جای خود را به حفاظت از نسب و اصالت خانوادگی می‌دهد و مسعودی مجدداً در ماجرای آزاد سازی یمن، در رابطه با حفظ نژاد ایرانیان می‌گوید: انوشیروان با "معدیکرب" شرط نهاده بود از جمله اینکه ایرانیان از یمینان زن بگیرند اما یمینان از آن‌ها زن نگیرند (2).

جامعه دینی نوبی زرتشتیان دوران ساسانیان از شرق توسط بوداییان، از غرب توسط مسیحیان، و از درون توسط مانویان و مزدکیان مورد تهدید فروپاشی بود و دینمردان دولتی، بقای جامعه‌ی دینی رو به انقراض زرتشتی را، در تأکید و ترویج اینگونه فرامین دینی می‌دیدند و بی‌شک نویسندگانی مانند سعید نفیسی و منصور شکی و ریچارد فرای و آرتور کریستین سن و دیگر بیهوده رونویسان، گرفتار توهم بوده‌اند زیرا نخستین جایی که واژه‌ای با پیشوند (ختو = خوتو) و بدون اعراب گذاری دیده می‌شود، یسنای دوازدهم است که به نظر پژوهندگان اوستایی، گرچه از افزوده‌های موبدان می‌باشد ولی از نظر زمانی به نسبت دیگر یسنها، نزدیکترین یسن به گات‌ها می‌باشد که تمامی بندهایش، اعترافات و یا اقرارنامه مؤمنان زرتشتی است به آیین اشوزرتشتی، که در آغاز همین یسن، استاد پورداود می‌گوید: در این، ها،، که در اعتراف به دین مزدیسناست (خداپرستان)، دیوها و دیویسنایان (دیوستایان) یعنی گروه پروردگاران آریایی و پیروان آنان نکوهیده و انکار شده و یگانه آفریدگار اهورامزدا و مهین فرشتگان وی آماشاسپندان و پیغمبر برگزیده‌اش زرتشت ستوده و اقرار شده‌اند. در این، ها،، یک زرتشتی مزدپرست از روی ایمان و اعتقاد، باهمه‌ی مشرکین و مفسدین قطع روابط می‌کند (برائت از مشرکین). جادویی و دروغ را ترک می‌گوید، بر آن است (تعهد می‌کند) که دیگر قصد مال و جان کسی

نکند، خون نریزد و اسلحه بکار نبرد، زیان و ویرانی به ده و بندگان خدای وارد نیاورد، فرشته زمین سپندارمذ را در کشت و کار از خود خوشنود سازد، به زراعت و آبادانی پردازد، گله و رمه پروراند، برهمن آزادی دیگران نباشد، بندگی و بردگی را روا ندارد، کاملاً اصول مزدیسنا (خداپرستی) را که پندارنیک و گفتار نیک و کردارنیک باشد مراعات نماید، به آنچه نیک است روی آورد و از آنچه زشت است روی برتابد، در دینی که آب و گیاه و چهارپایان ستوده شده استوارماند، بالاخره آنچه را که دادار اهورامزدا به پیامبر خود زرتشت تعلیم داده و زرتشت به جهانیان رسانیده و خود در طی زندگی مطیع فرمان ایزدی بوده، سرمشق خود داند. دوفقره اخیر این، ها، را که فقرات ۸ و ۹ باشد، هر زرتشتی چندین بار هنگام گشتی بستن می خواند. چنانکه ملاحظه می شود این اعترافات چندین هزار ساله ی نیاکان ما، دارای جمیع مزایای اخلاقی است و چیزی ناگفته نمانده که ما بتوانیم امروزه به آن بیافزاییم، دینی که در چنین عهد کهنی اعترافش این بوده، ماهم بجاست جمله فقره ۹ این، ها، را در کمال سرافرازی بزبان رانیم: دین مقدس اهورایی زرتشتی که در میان همه دین هایی که هست و خواهد بود، بزرگترین و آراسته ترین است (2).

در آخرین بند (بند نهم) یسنای دوازدهم چنین آمده است: من ایمان دارم به دین مزدیسنا که جنگ را براندازد و سلاح را کنار گذارد، به ختودت امر کند، دین مقدسی که در میان همه دین هایی که هست و خواهد بود، بزرگترین و بهترین و زیباترین است و آن دین اهورایی زرتشتی است. همه چیزهای نیک را به اهورامزدا سزاوار می دانم، اینست ایمان (اعتراف) به دین مزدیسنا (یسنا). از آنجا که در این، ها، (فصل) پس از مقید و ملتمز شدن مومنین به این همه مفاد اصول انسانی و آرزوی براندازی رسم جنگ و خلع سلاح همگانی، بلافاصله متعهد به اجرای ختودت (متأسفانه بدون اعراب گذاری) می شوند که برترین و بهترین و نیکوترین اصل اهورایی و زرتشتی شمرده می شود! که موجود است و موجود خواهد بود!! حائز اهمیت بودن ختودت را می رساتد تا مفاد بندهای پیشین را تکامل بخشد، نه اینکه بدون هرگونه مقدمه و یا ارتباطی با موضوع بندهای پیشین، وارد مبحث ازدواج و زناشویی شود. با توجه به دیرینگی زمان الحاقات یسن ها نسبت به زمان نگارش شایست و نشایست و دین کرد، واژه ی "ختودت" در اینجا بعلت نداشتن اعراب به احتمال بسیار زیاد و قریب به یقین "خوئیتو دت" با فتح دال و به معنای اجرای داد = عدالت در میان خودیها (أَشْدَاءَ عَلَى الْكَفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ، فتح، ۲۹/۴۸) بوده است و در اینصورت است که مفاد بندها با همدیگر ارتباط و معنا می یابند زیرا دت با کسره یعنی دختر ولی با فتحه یعنی دات = داد و عدالت است و با معنای (خوبی یا تو دته = دت خوبی یا تو = دختری از خودیها یتان، واژه های رایج در زبان لری) تفاوت دارد که در رساله ها یا همان توضیح المسائل هایی از قبیل وندیداد، شایست و نشایست و دین کرد بکار رفته است زیرا فریضه واجب ازدواج با دختران خودی و درون گروهی "خوئیتو دته" و این قبیل فتاوی، از افزوده های موبدان نوی زرتشتی اواخر دوران ساسانیان است که بعلت رواج ادیان گوناگون مسیحی و بودایی و مانوی و مزدکی، برای جلوگیری از ازدواج زرتشتیان با پیروان دیگر ادیان ابداع شد و با ورود اعراب حجاز و گرایش ایرانیان به دین اسلام و خطر ازدواج با بیگانگان که اضمحلال جوامع زرتشتی را در پی داشت، اهمیتی بیشتر یافت و این رسم کهن پس از رواج تشیع در ایران، مجدداً در قالب احکام فقهی شیعیان رایج شد و علیرغم آنکه ازدواج سگینه دختر امام حسین علیه السلام با مُصَعَّب بن زبیر و یا زید بن عمرو بن عثمان بن عفان، مجوزی بر عدم ممنوعیت و بلامانع بودن ازدواج زنان شیعه با مردان سنی است، ولی فتاوی اکثریت مراجع عظام تقلید شیعه این است که شیعیان از اهل کتاب و سنت زن بگیرند ولی زن ندهند، و این فتوا نیز روی همین اصل و برای جلوگیری از اضمحلال جامعه مورد تهدید و قلیل تشیع بوده و هست، نه برای حفظ اصالت نژادی و خونی و برتری خانوادگی و دیگر موضوعات عوامفریبانه!! متأسفانه ما ایرانیان حافظه تاریخی نداریم و در خلط مسائل و مباحث نیز، ید طولایی داریم. همانطوری که کتب ادعیه و رساله های عملیه مجتهدین را بیشتر از قرآن کریم می شناسیم و به زعم باطل، آن ها را اساس دین مبین اسلام می دانیم!! همانطور هم کتابهای وندیداد و خرده اوستا و شایست و نشایست و دین کرد را که همگی توضیح المسائل های موبدان صاحب نظر زرتشتی هستند، بیشتر از گات ها و اوستا می شناسیم! و آنها را اساس دین اشوزرتشت می دانیم! و علت چنین پندار و برداشتی اشتباهی، اینست که فراموشمان شده است ما ایرانیان، مردمی دین گریز نبوده ایم بلکه همواره به موازات و درازای تاریخ، مردمی

دیندار بوده‌ایم که کردار و رفتار خود را مطابق با فرامین دینی و احکام و فتاوی دینمردان ادیان رایج در جامعه (اوسیح، کَرپن، مغ، آموزگار، موبد، مفتی و مجتهدین) انجام داده‌ایم و سده‌ها پیش از آنکه نخستین رساله عملیه توسط شیخ بهایی (در گذشته ۱۰۳۱ق) با عنوان "جامع عباسی" تالیف شود، در میان مردم رسالات دینی زرتشتی وجود داشته است و سرچشمه‌ی بدگویی و یا بدبینی نسبت به ادیان در حال و گذشته نیز، همین عدم توانایی درک و تفکیک کُتب منصوب به پیامبران با کُتب احکام دینمردان صاحب‌نظر و اخلاط فروع دین با اصول دین است که باعث شده در سال ۱۳۵۸خ/ ۱۹۸۰م مجله سکسی PLAYBOY آلمانی برای منحرف و نامودن اسلام، از توضیح المسائل حضرت آیت‌الله خمینی با عنوان Meine Worte بهره برداری سوء کند. توضیح: (پس از تالیف جامع عباسی توسط شیخ بهایی، علمایی مانند بحر العلوم و شیخ انصاری، حاشیه نویسی (افزوده‌هایی) بر آن نوشتند سپس شیخ علی اصغر کرباسچیان معروف به علامه، فتاوی مرحوم حضرت آیت‌الله العظمی بروجردی را بصورت رساله‌ای امروزی به چاپ رسانید و بقیه مراجع نیز رساله‌های عملیه یا توضیح المسائل‌های خود را مطابق با رساله ایشان تنظیم کردند).

هسته‌ی مرکزی دین حضرت زرتشت را اخلاق و تربیت اجتماعی و اصلاح افکار درونی و رفتار بیرونی مردم و خدمت به جامعه تشکیل می‌دهد و آنچنان اهمیتی به جنبه‌های شعاری و اخذ وجوهات شرعیه که باعث متوکی پروری دینی می‌شود، داده نشده و بزرگترین فدیّه و هدیه به خداوند را، در «پندار و گفتار و کردار نیک» (یسنا ۲۸ بند ۲) و (یسنا ۲ بند ۳۴) و (یسنا ۴ بند ۴۸) و (یسنا ۱۰ بند ۱۶) و (یسنا ۱۲ بند ۸) و (یسنا ۱۶ بندهای ۳۳/۳۱/۱۴) قرار داده است، زیرا نشانه‌ی وجود عقل و کیفیت آن در انسان، به سه عامل بستگی دارد (تفکر و تکلم و عمل) که به فارسی روان و عامّه فهم می‌شود «پندار و گفتار و کردار» که اگر خوب و پسندیده باشد «الهی» و اگر زشت و نکوهیده باشد «شیطانی» است.

نتیجه‌گیری

همچنانکه هیچ چیزی وجود ندارد که دارای معایب و محاسن نباشد، ازدواج درون‌گروهی و برون‌گروهی نیز هریک به تنهایی دارای معایب و محاسنی هستند که قابلیت تفکر و تأمل و یا جانبداری دارد. مثلاً از نظر حفظ فرهنگ و جامعه‌ای بسته و تقویت قوم‌گرایی، ازدواج درون‌گروهی یک اصل است ولی برای داشتن فرهنگی باز و جامعه‌ای مختلط و ترویج کثرت گرایی، ازدواج برون‌گروهی مهم است. در اکثر شهرهای ایران بزرگ، هم اکنون نیز بزرگان خانواده دختر؛ مخالف ازدواج دخترانشان بایگانه هستند. در مروج‌الذهب گوید: از جمله نامه‌های اردشیر (اردشیر بابکان) که بجا مانده، نامه‌ایست که بخواص رعیت و عمال خود نوشته: «از اردشیر پسر بهمن شاهنشاه به دبیران که عهده‌دار تدبیر ملکنند و فقیهان که ستون‌های دینند و کشاورزان که..... بخاطر بسپارید: کینه‌توز همدیگر مبادید تا دشمن غافلگیرتان نکند و احتکار مکنید تا دچار قحطی نشوید، پناهگاه رهگذران باشید تا فردا برستاخیز سیراب شوید. زن از خویشاوندان گیرید که خاندان و نسبشان محفوظ ماند....». متأسفانه حفظ ارزش و کرامت و اصالت دودمانهای خانوادگی آئین اشوزرتشت، در زمان نوزرتشتیان ساسانی، جای خود را به حفاظت از نسب و اصالت خونی می‌دهد و مسعودی مجدداً در ماجرای آزاد سازی یمن، در رابطه با حفظ نژاد ایرانیان می‌گوید: انوشیروان با "معدیکرب" شرط نهاده بود از جمله اینکه ایرانیان از یمنیان زن بگیرند اما یمنیان از آنها زن نگیرند.^۱

جامعه دینی نوزرتشتیان دوران ساسانیان از شرق توسط بوداییان، از غرب توسط مسیحیان، و از درون توسط مانویان و مزدکیان مورد تهدید فروپاشی بود و دین‌مردان دولتی، بقای جامعه دینی روبرو انقراض زرتشتی را، در تاکید و ترویج اینگونه دستورات دینی می‌دیدند و بی‌شک نویسندگانی مانند سعید نفیسی و منصورشکی و ریچارد فرای و آرتور کریستین سن، گرفتار توهم بوده‌اند زیرا نخستین جایی که واژه (خویی یا تو دته) دیده می‌شود، در

^۱ مسعودی، ابوالحسن علی ابن حسین، مروج‌الذهب، ابوالقاسم پاینده، تهران، علمی و فرهنگی، ج ۷، ۱۳۸۲، ج ۱، تلخیص صفحات ۲۴۳ تا ۲۴۴.

رساله‌هایی از قبیل وندیداد، شایست و نشایست و دینکرد است که سخن از "خویشنو دته" رفته: (وبرترین و بهترین و نیکوترین چیزی شمرده می‌شود که موجود است و موجود خواهد بود که اهورایی است و زرتشتی)، و این قبیل فتاوی، از افزوده‌های موبدان زرتشتی اواخر دوران ساسانیان است که به علت رواج ادیان گوناگون مسیحی و بودایی و مانوی مزدکی برای جلوگیری از ازدواج زرتشتیان با پیروان دیگر ادیان ابداع شد و با ورود اعراب و گرایش ایرانیان به دین اسلام و خطر ازدواج با بیگانگان که اضمحلال جوامع زرتشتی را در پی داشت، اهمیتی بیشتریافت و ماندگار هم شد، همچنانکه فتاوی مراجع عظام تقلید نیز که شیعیان از اهل کتاب و سنت زن بگیرند ولی زن ندهند، روی همین اصل و برای جلوگیری از اضمحلال جامعه قلیل و مورد تهدید تشیع بوده و هست، نه حفظ اصالت نژادی و خونی و برتری خانوادگی و دیگر موضوعات عوامفریبانه!! متأسفانه ما ایرانیان حافظه تاریخی نداریم و در خلط مسائل و مباحث، ید طولایی داریم همانطوری که کتب ادعیه و رساله‌های عملیه مجتهدین را، بیشتر از قرآن کریم می‌شناسیم و بزعم باطل آن‌ها را اساس دین مبین اسلام می‌دانیم! همانطور هم کتب وندیداد و خرد و اوستا و شایست و نشایست و دینکرد را که همگی توضیح المسائل‌های موبدان صاحب نظر زرتشتی هستند، بیشتر از گات‌ها و اوستا می‌شناسیم! و آن‌ها را اساس دین زرتشت می‌دانیم! و علت چنین پندار و برداشتی اشتباهی اینست که فراموشمان شده است ما ایرانیان، مردمی دین‌گریز نبوده‌ایم بلکه همواره به موازات و درازای تاریخ، مردمی دیندار بوده‌ایم که کردار و رفتار خود را مطابق با دستورات دینی و احکام و فتاوی دینمردان ادیان جاری در جامعه (اوسج، کرپن، مغ، آموزگار، موبد، مفتی و مجتهدین) انجام داده‌ایم و سده‌ها پیش از آنکه نخستین رساله عملیه توسط شیخ‌بهای (در گذشته ۱۰۳۱ق) با عنوان "جامع عباسی" تالیف شود، در میان مردم رسالات دینی وجود داشته است و سرچشمه بدگویی و یا بدبینی نسبت به ادیان حال و گذشته، عدم توانایی درک و تفکیک کتب منصوب به پیامبران با کتب دینی دینمردان صاحب نظر و اخلاط فروغ دین با اصول دین است. توضیح: (پس از تالیف جامع عباسی توسط شیخ بهایی، علمایی مانند بحر العلوم و شیخ انصاری، حاشیه نویسی (افزوده‌هایی) بر آن نوشتند سپس شیخ علی اصغر کرباسچیان معروف به علامه، فتاوی مرحوم حضرت آیت الله العظمی بروجردی را بصورت رساله‌ای امروزی به چاپ رسانید و بقیه مراجع نیز رساله‌های عملیه یا توضیح المسائل‌های خود را مطابق با رساله او تنظیم کردند).

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ گونه تضاد منافی وجود ندارد.

موازین اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

References

1. Motahhari M. Mutual Services of Islam and Iran. Qom: Islamic Publications Office; 1983.
2. Salem A, Sadrinia B. History of the Arabs before Islam. Tehran: Elmi va Farhang; 2012.
3. Al-Biruni AR, Danaseresht A. The Remaining Signs of Past Centuries (Al-Athar al-Baqiya). Tehran: Amirkabir Publications; 2007.
4. Ibn al-Athir Aa-D, Rouhani SMH. The Complete History. Tehran: Asatir; 2006.
5. History of Sistan. Bahar M, editor. Tehran: Zavvar; 2009.

6. Al-Narshakhi ABMbj, al-Qubadi ANAbN. History of Bukhara. Tehran: Toos Publishing; 2008.
7. Christensen A. Iran during the Sassanid Era. Tehran: Seday-e Moaser; 2006.
8. Al-Masudi Aa-HAba-H, Payandeh A. Meadows of Gold and Mines of Gems (Muruj al-Dhahab). Tehran: Elmi va Farhangi; 2003.